

Amores 1

EPIGRAMMA IPSIUS

- [1] Qui modo Nasonis fueramus quinque libelli,
- [2] Tres sumus; hoc illi praetulit auctor opus.
- [3] Ut iam nulla tibi nos sit legisse voluptas,
- [4] At levior demptis poena duobus erit.

Gedicht 1

- [1] Arma gravi numero violentaque bella parabam
- [2] Edere, materia conveniente modis.
- [3] Par erat inferior versus: risisse Cupido
- [4] Dicitur atque unum surripuisse pedem.
- [5] 'Quis tibi, saeve puer, dedit hoc in carmina iuris?
- [6] Pieridum vates, non tua turba sumus.
- [7] Quid, si praeripiat flavae Venus arma Minervae,
- [8] Ventilet accensas flava Minerva faces?
- [9] Quis probet in silvis Cererem regnare iugosis,
- [10] Lege pharetratae virginis arva coli?
- [11] Crinibus insignem quis acuta cuspide Phoebum
- [12] Instruat, Aoniam Marte movente lyram?
- [13] Sunt tibi magna, puer, nimiumque potentia regna;
- [14] Cur opus adfectas, ambitiose, novum?
- [15] An, quod ubique, tuum est? tua sunt Heliconia tempe?
- [16] Vix etiam Phoebo iam lyra tuta sua est?
- [17] Cum bene surrexit versu nova pagina primo,
- [18] Attenuat nervos proximus ille meos;
- [19] Nec mihi materia est numeris levioribus apta,
- [20] Aut puer aut longas compta puella comas.'
- [21] Questus eram, pharetra cum protinus ille soluta
- [22] Legit in exitium spicula facta meum,
- [23] Lunavitque genu sinuosum fortiter arcum,
- [24] 'Quod' que 'canas, vates, accipe' dixit 'opus! '
- [25] Me miserum! certas habuit puer ille sagittas.
- [26] Uror, et in vacuo pectore regnat Amor.
- [27] Sex mihi surgat opus numeris, in quinque residat:
- [28] Ferrea cum vestris bella valete modis!
- [29] Cingere litorea flaventia tempora myrto,
- [30] Musa, per undenos emodulanda pedes!

Gedicht 2

- [1] Esse quid hoc dicam, quod tam mihi dura videntur
- [2] Strata, neque in lecto pallia nostra sedent,
- [3] Et vacuus somno noctem, quam longa, peregi,
- [4] Lassaque versati corporis ossa dolent?
- [5] Nam, puto, sentirem, siquo temptarer amore.
- [6] An subit et tecta callidus arte nocet?
- [7] Sic erit; haeserunt tenues in corde sagittae,

- [8] Et possessa feras pectora versat Amor.
[9] Cedimus, an subitum luctando accendimus ignem?
[10] Cedamus! leve fit, quod bene fertur, onus.
[11] Vidi ego iactatas mota face crescere flamas
[12] Et rursus nullo concutiente mori.
[13] Verbera plura ferunt, quam quos iuvat usus aratri,
[14] Detractant prensi dum iuga prima boves.
[15] Asper equus duris contunditur ora lupatis,
[16] Frena minus sentit, quisquis ad arma facit.
[17] Acrius invitatos multoque ferocius urget
[18] Quam qui servitium ferre fatentur Amor.
[19] En ego confiteor! tua sum nova praeda, Cupido;
[20] Porrigimus victas ad tua iura manus.
[21] Nil opus est bello — veniam pacemque rogamus;
—
[22] Nec tibi laus armis victus inermis ero.
[23] Necte comam myrto, maternas iunge columbas;
[24] Qui deceat, currum vitricus ipse dabit,
[25] Inque dato curru, populo clamante triumphum,
[26] Stabis et adiunctas arte movebis aves.
[27] Ducentur capti iuvenes captaeque puellae;
[28] Haec tibi magnificus pompa triumphus erit.
[29] Ipse ego, praeda recens, factum modo vulnus habebo
[30] Et nova captiva vincula mente feram.
[31] Mens Bona ducetur manibus post terga retortis,
[32] Et pudor, et castris quidquid Amoris obest.
[33] Omnia te metuent; ad te sua bracchia tendens
[34] Vulgus 'io' magna voce 'triumphe!' canet.
wird|singen.
[35] Blanditiae comites tibi erunt Errorque Furorque,
[36] Adsidue partes turba secuta tuas.
[37] His tu militibus superas hominesque deosque;
[38] Haec tibi si demas commoda, nudus eris.
[39] Laeta triumphant de summo mater Olympo
[40] Plaudet et adpositas sparget in ora rosas.
[41] Tu pinnas gemma, gemma variante capillos
[42] Ibis in auratis aureus ipse rotis.
[43] Tunc quoque non paucos, si te bene novimus, ures;
[44] Tunc quoque praeteriens vulnera multa dabis.
[45] Non possunt, licet ipse velis, cessare sagittae;
[46] Fervida vicino flamma vapore nocet.
[47] Talis erat domita Bacchus Gangetide terra;
[48] Tu gravis alibus, tigribus ille fuit.
[49] Ergo cum possim sacri pars esse triumphi,
[50] Parce tuas in me perdere, vitor, opes!
[51] Adspice cognati felicia Caesaris arma —
—
[52] Qua vicit, victos protegit ille manu.

Gedicht 3

[1] **Iusta** precor: quae me nuper **praedata** **puella** est,
[2] Aut **amet** aut **faciat**, cur ego semper **amem!**
[3] A, nimium **volui** — tantum **patiatur** amari;
—
[4] Audierit **nostras** tot **Cytherea** preces!
[5] **Accipe**, per **longos** tibi qui **deserviat** **annos**;
[6] **Accipe**, qui **pura** norit **amare** **fide!**
[7] Si me non **veterum** **commendant** magna **parentum**
[8] **Nomina**, si nostri **sanguinis** auctor **eques**,
[9] Nec **meus** **innumeris** **renovatur** campus aratris,
[10] **Temperat** et **sumptus** **parcus** uterque **parens** —
—
[11] At **Phoebus** comitesque **novem** **vitisque** repertor
[12] Hac **faciunt**, et me qui tibi **donat**, **Amor**,
[13] Et nulli **cessura** **fides**, sine **crimine** **mores**
[14] **Nudaque** **simplicitas** **purpureusque** **pudor**.
[15] Non mihi **mille** placent, non **sum** **desultor** amoris:
[16] Tu mihi, siqua **fides**, **cura** **perennis** eris.
[17] Tecum, quos **dederint** **annos** mihi **fila** **sororum**,
[18] **Vivere** **contingat** teque **dolente** **mori!**
[19] Te mihi **materiem** **felicem** in **carmina** **praebe** —
—
[20] **Provenient** **causa** **carmina** **digna** **sua**.
[21] **Carmine** **nomen** **habent** exterrita **cornibus** **lo**
[22] Et quam **fluminea** lusit adulter ave,
[23] Quaeque super **pontum** **simulato** **vecta** **iuvenco**
[24] **Virginea** **tenuit** cornua **vara** **manu**.
[25] Nos quoque per **totum** pariter **cantabimus** orbem,
[26] **lunctaque** semper erunt **nomina** nostra tuis.

Gedicht 4

[1] **Vir** **tuus** est **epulas** **nobis** **aditus** **easdem** —
—
[2] **Ultima** **coena** **tuo** **sit**, precor, illa viro!
[3] Ergo ego **dilectam** **tantum** **conviva** **puellam**
[4] **Adspiciam?** tangi quem iuvet, alter erit,
[5] Alteriusque **sinus** apte **subiecta** **fovebis?**
[6] **Inicit** **collo**, cum **volet**, ille **manum?**
[7] **Desino** **mirari**, **posito** **quod** **candida** **vino**
[8] **Atracis** **ambiguo** **traxit** in **arma** **viros**.
[9] Nec mihi **silva** **domus**, nec **equo** **mea** **membra** **cohaerent** —
—
[10] Vix a te **videor** posse tenere manus!
[11] Quae tibi **sint** facienda tamen cognosce, nec **Euris**
[12] **Da** **mea** nec **tepidis** **verba** **ferenda** **Notis!**
[13] Ante **veni**, quam **vir** — nec quid, si **veneris** ante,
—
[14] Possit agi video; sed tamen ante veni.
[15] Cum premet ille **torum**, **vultu** **comes** ipsa **modesto**
[16] **Ibis**, ut **accumbas** — clam mihi **tange** **pedem!**
—

- [67] Si **mea vota** **valent**, illum quoque ne **iuvet**, opto;
 [68] Si minus, at certe te **iuvet** inde **nihil**.
 [69] Sed quaecumque tamen **noctem** **fortuna** sequetur,
 [70] **Cras mihi constanti voce** dedisse nega!

Gedicht 5

- [1] **Aestus** erat, **mediamque dies** **exegerat horam**;
 [2] **Adposui** **medio membra** levanda **toro**.
 [3] **Pars** **adaperta fuit**, **pars altera clausa** **fenestrae**;
 [4] **Quale** fere **silvae lumen** **habere** solent,
 [5] **Qualia** **subludent fugiente crepuscula** **Phoebo**,
 [6] Aut ubi **nox abiit**, nec tamen **orta dies**.
 [7] Illa **verecundis lux** est **praebenda** **puellis**,
 [8] Qua **timidus latebras** **speret** **habere pudor**.
 [9] Ecce, **Corinna** **venit**, **tunica** **velata** **recincta**,
 [10] **Candida dividua colla** **tegente coma** —
 —
 [11] Qualiter in **thalamos** **famosa Semiramis** isse
 [12] Dicitur, et **multis Lais** amata **viris**.
 [13] Deripui **tunicam** — nec multum **rara** **nocebat**;
 —
 [14] Pugnabat **tunica** sed tamen illa **tegi**.
 [15] Quae cum ita pugnaret, tamquam quae **vincere nollet**,
 [16] **Victa est** non aegre **proditione sua**.
 [17] Ut **stetit** ante **oculos posito velamine** **nostros**,
 [18] In **toto** nusquam **corpore menda** fuit.
 [19] Quos umeros, quales **vidi tetigique lacertos**!
 [20] **Forma papillarum** quam fuit **apta premi**!
 [21] Quam **castigato planus** sub **pectore venter**!
 [22] Quantum et quale **latus!** quam **iuvendale femur**!
 [23] **Singula** quid **referam?** nil non **laudabile** **vidi**
 [24] Et **nudam pressi corpus** ad usque **meum**.
 [25] **Cetera** quis **nescit?** **lassi requievimus ambo**.
 [26] **Proveniant** **medii** sic mihi saepe **dies**!

Gedicht 6

- [1] **Ianitor** — **indignum!** — **dura religate catena**,
 — —
 [2] **Difficilem** **moto cardine** **pande forem**!
 [3] Quod **precor**, **exiguum est** — **aditu fac ianua parvo**
 —
 [4] **Obliquum** **capiat semiadaperta latus**.
 [5] **Longus** **amor tales** **corpus tenuavit** in **usus**
 [6] **Aptaque subducto** **pondere membra dedit**.
 [7] **Ille per excubias custodum** leniter ire
 [8] **Monstrat:** **inoffensos** derigit **ille pedes**.
 [9] At quondam **noctem** **simulacraque** **vana timebam**;
 [10] **Mirabar,** **tenebris** quisquis **iturus erat**.
 [11] **Risit**, ut audirem, **tenera** cum **matre Cupido**
 [12] Et leviter 'fies tu quoque **fortis'** ait.

- [13] Nec *mora*, *venit amor* — non *umbras nocte volantis*,
—
- [14] Non *timeo strictas in mea fata manus*.
- [15] Te nimium *lentum timeo, tibi blandior uni*;
- [16] Tu, me quo *possis perdere, fulmen habes*.
- [17] *Adspice* — uti *videas, inmitia claustra relaxa* —
—
- [18] *Uda sit ut lacrimis ianua facta meis!*
- [19] Certe ego, cum *posita stares ad verbera veste*,
- [20] Ad *dominam pro te verba tremente tuli*.
- [21] Ergo quae *valuit pro te quoque gratia quondam* —
—
- [22] Heu *facinus!* — pro me nunc *valet illa parum?*
—
- [23] *Redde vicem meritis! grato licet esse quod optas.*
- [24] *Tempora noctis eunt; excute poste seram!*
- [25] *Excute! sic, inquam, longa relevare catena,*
- [26] *Nec tibi perpetuo serva bibatur aqua!*
- [27] *Ferreus orantem nequ quam, ianitor, audis,*
- [28] *Roboribus duris ianua fulta riget.*
- [29] *Urbibus obsensis clausae munimina portae*
- [30] *Prosunt; in media pace quid arma times?*
- [31] *Quid facies hosti, qui sic excludis amantem?*
- [32] *Tempora noctis eunt; excute poste seram!*
- [33] *Non ego militibus venio comitatus et armis;*
- [34] *Solus eram, si non saevus adesset Amor.*
- [35] *Hunc ego, si cupiam, nusquam dimittere possum;*
- [36] *Ante vel a membris dividar ipse meis.*
- [37] *Ergo Amor et modicum circa mea tempora vinum*
- [38] *Mecum est et madidis lapsa corona comis.*
- [39] *Arma quis haec timeat? quis non eat obvius illis?*
- [40] *Tempora noctis eunt; excute poste seram!*
- [41] *Lentus es: an somnus, qui te male perdat, amantis*
- [42] *Verba dat in ventos aure repulsa tua?*
- [43] *At, memini, primo, cum te celare volebam,*
- [44] *Pervigil in mediae sidera noctis eras.*
- [45] *Forsitan et tecum tua nunc requiescit amica* —
—
- [46] *Heu, melior quanto sors tua sorte mea!*
- [47] *Dummodo sic, in me durae transite catenae!*
- [48] *Tempora noctis eunt; excute poste seram!*
- [49] *Fallimur, an verso sonuerunt cardine postes,*
- [50] *Rauaque concussae signa dedere fores?*
- [51] *Fallimur — inpulta est animoso ianua vento.*
—
- [52] *Ei mihi, quam longe spem tulit aura meam!*
- [53] *Si satis es raptae, Borea, memor Orithyiae,*
- [54] *Huc ades et surdas flamine tunde foris!*
- [55] *Urbe silent tota, vitreoque madentia rore*
- [56] *Tempora noctis eunt; excute poste seram!*
- [57] *Aut ego iam ferroque ignique paratior ipse,*
- [58] *Quem face sustineo, tecta superba petam.*
- [59] *Nox et Amor vinumque nihil moderabile suadent;*
- [60] *Illa pudore vacat, Liber Amorque metu.*

[61] *Omnia consumpsi, nec te precibusque minisque*
[62] *Movimus, o foribus durior ipse tuis.*
[63] *Non te formosae decuit servare puellae*
[64] *Limina, sollicito carcere dignus eras.*
[65] *Iamque pruinosis molitur Lucifer axes,*
[66] *Inque suum miseros excitat ales opus.*
[67] *At tu, non laetis distracta corona capillis,*
[68] *Dura super tota limina nocte iace!*
[69] *Tu dominae, cum te projectam mane videbit,*
[70] *Temporis absumpti tam male testis eris.*
[71] *Qualiscumque vale sentique abeuntis honorem;*
[72] *Lente nec admisso turpis amante, vale!*
[73] *Vos quoque, crudeles rigido cum limine postes*
[74] *Duraque conservae ligna, valete, fores!*

Gedicht 7

[1] *Adde manus in vincla meas — meruere catenas —*
— — —
[2] *Dum furor omnis abit, si quis amicus ades!*
[3] *Nam furor in dominam temeraria bracchia movit;*
[4] *Flet mea vaesana laesa puella manu.*
[5] *Tunc ego vel caros potui violare parentes*
[6] *Saeva vel in sanctos verbera ferre deos!*
[7] *Quid? non et clipei dominus septemplicis Ajax*
[8] *Stravit deprensos lata per arva greges,*
[9] *Et, vindex in matre patris, malus ulti, Orestes*
[10] *Ausus in arcanas poscere tela deas?*
[11] *Ergo ego digestos potui laniare capillos?*
[12] *Nec dominam motae dedecuere comae.*
[13] *Sic formosa fuit. talem Schoeneida dicam*
[14] *Maenalias arcu sollicitasse feras;*
[15] *Talis periuri promissaque velaque Thesei*
[16] *Flevit praecipites Cressa tulisse Notos;*
[17] *Sic, nisi vittatis quod erat Cassandra capillis,*
[18] *Procubuit templo, casta Minerva, tuo.*
[19] *Quis mihi non 'demens! ' quis non mihi 'barbare! ' dixit?
wer*
[20] *Ipsa nihil; pavido est lingua retenta metu.*
[21] *Sed taciti fecere tamen convicia vultus;*
[22] *Egit me lacrimis ore silente reum.*
[23] *Ante meos umeris vellem cecidisse lacertos;*
[24] *Utiliter potui parte carere mei.*
[25] *In mea vaesanas habui dispendia vires*
[26] *Et valui poenam fortis in ipse meam.*
[27] *Quid mihi vobiscum, caedis scelerumque ministrae?*
[28] *Debita sacrilegae vincla subite manus!*
[29] *An, si pulsassem minimum de plebe Quiritem,*
[30] *Plecterer — in dominam ius mihi maius erit?
—*
[31] *Pessima Tydides scelerum monimenta reliquit.*
[32] *Ille deam primus perculit — alter ego!
—*

[33] Et minus ille **nocens**, mihi, quam profitebar amare
[34] Laesa est; **Tyrides** saevus in **hoste** fuit.
[35] I nunc, **magnificos** **victor** molire **triumphos**,
[36] Cinge **comam** lauro votaque redde lovi,
[37] Quaeque **tuos** **currus** comitantum **turba** sequetur,
[38] Clamat 'io! **forti** **victa** **puella** **viro** est! '
[39] Ante eat effuso tristis captiva **capillo**,
[40] Si **sinerent** **laesae**, **candida** tota, **genae**.
[41] Aptius **impressis** fuerat **livere** **labellis**
[42] Et **collum** **blandi** **dentis** habere **notam**.
[43] Denique, si **tumidi** **ritu** **torrentis** agebar,
[44] **Caecaque** me **praedam** fecerat **ira** **suam**,
[45] Nonne satis **fuerat** **timidae** inclamasce **puellae**,
[46] Nec nimium **rigidas** intonuisse **minas**,
[47] Aut **tunicam** **summa** deducere turpiter **ora**
[48] Ad **medium?** — **mediae** **zona** tulisset **opem**.
—
[49] At nunc sustinui **raptis** a **fronte** **capillis**
[50] Ferreus ingenuas ungue **notare** **genas**.
[51] Adstitit illa **amens** albo et sine **sanguine** **vultu**,
[52] Caeduntur Pariis qualia **saxa** iugis.
[53] Exanimis artus et **membra** **trementia** vidi —
—
[54] Ut cum **populeas** **ventilat** **aura** **comas**,
[55] Ut **leni** Zephyro **gracilis** **vibratur** **harundo**,
[56] **Summave** cum **tepidio** **stringitur** **unda** Noto;
[57] **Suspensaeque** diu **lacrimae** **fluxere** per **ora**,
[58] Qualiter **abiecta** de **nive** **manat** **aqua**.
[59] Tunc ego me primum **coepi** **sentire** **nocentem** —
—
[60] **Sanguis** erant lacrimae, quas dabat illa, **meus**.
[61] Ter tamen ante **pedes** volui procumbere **supplex**;
[62] Ter **formidatas** reppulit illa **manus**.
[63] At tu ne **dubita** — **minuet** **vindicta** **dolorem** —
— —
[64] Protinus in **vultus** **unguis** ire **meos**.
[65] Nec **nostris** **oculis** nec **nostris** parce **capillis**:
[66] Quamlibet **infirmas** adiuvat **ira** **manus**;
[67] Neve **mei** **sceleris** tam **tristia** **signa** supersint,
[68] Pone recompositas in **statione** **comas**!

Gedicht 8

[1] **Est** **quaedam** — **quicumque** **volet** **cognoscere** **lenam**,
—
[2] **Audiat!** — **est** **quaedam** **nomine** **Dipsas** **anus**.
—
[3] **Ex** **re** **nomen** **habet** — **nigri** non illa **parentem**
—
[4] **Memnonis** in **roseis** **sobria** **vidit** **equis**.
[5] Illa **magas** **artes** **Aeaeaque** **carmina** novit
[6] Inque **caput** **liquidias** **arte** **recurvat** **aquas**;
[7] **Scit** **bene**, **quid** **gramen**, **quid** **torto** **concita** **rhombo**
[8] **Licia**, **quid** **valeat** **virus** **amantis** **equae**.

[9] Cum voluit, **toto** glomerantur **nubila** **caelo**;
[10] Cum voluit, **puro** fulget in **orbe** **dies**.
[11] **Sanguine**, siqua **fides**, **stillantia** **sidera** **vidi**;
[12] **Purpureus** **Lunae** **sanguine** **vultus** erat.
[13] Hanc ego **nocturnas** **versam** **volitare** **per** **umbras**
[14] **Suspicio** et **pluma** **corpus** **anile** **tegi**.
[15] **Suspicio**, et **fama** est. **oculis** quoque **pupula** **duplex**
[16] **Fulminat**, et **geminò** **lumen** ab **orbe** **venit**.
[17] **Evocat** antiquis proavos atavosque sepulcris
[18] Et **solidam** longo carmine findit humum.
[19] Haec sibi **proposit** **thalamos** temerare **pudicos**;
[20] Nec tamen **eloquio** lingua nocente caret.
[21] **Fors** me **sermoni** testem dedit; illa monebat
[22] Talia — me **duplices** **occuluere** **fores**:
—
[23] 'Scis **here** te, **mea** **lux**, iuveni placuisse **beato**?
[24] **Haesit** et in **vultu** constitit usque tuo.
[25] Et cur non **placeas?** nulli **tua** **forma** secunda est;
[26] Me **miseram**, dignus **corpore** **cultus** abest!
[27] Tam **felix** **esses** quam **formosissima**, vellem —
—
[28] Non ego, te **facta** **divite**, pauper ero.
[29] **Stella** tibi **oppositi** nocuit contraria Martis.
[30] **Mars** abiit; **signo** nunc **Venus** apta suo.
[31] **Prosit** ut **adveniens**, en adspice! **dives** amator
[32] Te **cupiit**; **curae**, quid tibi desit, habet.
[33] **Est** etiam **facies**, qua se tibi conparet, illi;
[34] Si te non **emptam** vellet, emendus erat.'
[35] Erubuit. 'decet alba quidem pudor ora, sed iste,
[36] Si simules, prodest; verus obesse solet.
[37] Cum bene **deiectis** **gremium** spectabis ocellis,
[38] Quantum quisque ferat, respiciendus erit.
[39] Forsitan **inmundae** **Tatio** regnante Sabinae
[40] Noluerint **habiles** pluribus esse viris;
[41] Nunc **Mars** **externis** animos exercet in armis,
[42] At **Venus** Aeneae regnat in urbe sui.
[43] Ludunt **formosae**; **casta** est, quam nemo rogavit —
—
[44] Aut, si **rusticitas** non **vetat**, ipsa rogat.
[45] Has quoque, quae **frontis** rugas in **vertice** portant,
[46] **Excute**; de **rugis** crimina multa cadent.
[47] **Penelope** iuvenum vires temptabat in arcu;
[48] Qui **latus** argueret, **corneus** **arcus** erat.
[49] **Labitur** occulte fallitque volubilis aetas,
[50] Ut **celer** admisis **labitur** amnis aquis.
[51] **Aera** nitent usu, vestis bona querit haberi,
[52] Canescunt turpi tecta relicta situ —
—
[53] **Forma**, nisi **admittas**, nullo **exercente** senescit.
[54] Nec satis **effectus** unus et alter habent;
[55] **Certior** e multis nec tam invidiosa rapina est.
[56] Plena venit canis de grege praeda lupis.
[57] Ecce, quid iste **tuus** praeter **nova** carmina vates

- [58] **Donat?** amatoris milia multa leges.
[59] Ipse deus vatum palla spectabilis aurea
[60] Tractat inauratae consona fila lyrae.
[61] Qui dabit, ille tibi magno sit maior Homero;
[62] Crede mihi, res est ingeniosa dare.
[63] Nec tu, si quis erit capit is mercede redemptus,
[64] Despice; gypsati crimen inane pedis.
[65] Nec te decipient veteres circum atria cerae.
[66] Tolle tuos tecum, pauper amator, avos!
[67] Qui, quia pulcher erit, poschet sine munere noctem,
[68] Quod det, amatorem flagitet ante suum!
[69] Parcius exigito pretium, dum retia tendis,
[70] Ne fugiant; captos legibus ure tuis!
[71] Nec nocuit simulatus amor; sine, credat amari,
[72] Et cave ne gratis hic tibi constet amor!
[73] Saepe nega noctes. capit is modo finge dolorem,
[74] Et modo, quae causas praebeat, Isis erit.
[75] Mox recipe, ut nullum patiendi colligat usum,
[76] Neve relentescat saepe repulsus amor.
[77] Surda sit oranti tua ianua, laxa ferenti;
[78] Audiat exclusi verba receptus amans;
[79] Et, quasi laesa prior, nonnumquam irascere laeso —
—
[80] Vanescit culpa culpa repensa tua.
[81] Sed numquam dederis spatisum tempus in iram:
[82] Saepe simultates ira morata facit.
[83] Quin etiam discant oculi lacrimare coacti,
[84] Et faciant udas illa vel ille genas;
[85] Nec, si quem falles, tu periurare timeto —
—
[86] Commodat in lusus numina surda Venus.
[87] Servus et ad partes sollers ancilla parentur,
[88] Qui doceant, apte quid tibi possit emi;
[89] Et sibi pauca rogent — multos si pauca rogabunt,
—
[90] Postmodo de stipula grandis acervus erit.
[91] Et soror et mater, nutrix quoque carpat amantem;
[92] Fit cito per multas praeda petita manus.
[93] Cum te deficient poscendi munera causae,
[94] Natalem libo testificare tuum!
[95] Ne securus amet nullo rivale, caveto;
[96] Non bene, si tollas proelia, durat amor.
[97] Ille viri videat toto vestigia lecto
[98] Factaque lascivis livida colla notis.
[99] Munera praecipue videat, quae miserit alter.
[100] Si dederit nemo, Sacra roganda Via est.
[101] Cum multa abstuleris, ut non tamen omnia donet,
[102] Quod numquam reddas, commodet, ipsa roga!
[103] Lingua iuvet mentemque tegat — blandire noceque;
—
[104] Inpia sub dulci melle venena latent.
[105] Haec si praestiteris usu mihi cognita longo,
[106] Nec tulerint voces ventus et aura meas,

[107] Saepe mihi dices vivaे bene, saepe rogabis,
[108] Ut mea defunctae molliter ossa cubent.'
[109] Vox erat in cursu, cum mea prodidit umbra,
[110] At nostrae vix se continuere manus,
[111] Quin albam raramque comam lacrimosaque vino
[112] Lumina rugosas distraherentque genas.
[113] Di tibi dent nulosque Lares inopemque senectam,
[114] Et longas hiemes perpetuamque sitim!

Gedicht 9

[1] Militat omnis amans, et habet sua castra Cupido;

[2] Attice, crede mihi, militat omnis amans.

[3] Quae bello est habilis, Veneri quoque convenit aetas.

[4] Turpe senex miles, turpe senilis amor.

[5] Quos petiere duces animos in milite forti,

[6] Hos petit in socio bella puella viro.

[7] Pervigilant ambo; terra requiescit uterque —

—

[8] Ille fores dominae servat, at ille ducis.

[9] Militis officium longa est via; mitte pueram,

[10] Strenuus exempto fine sequetur amans.

[11] Ibit in adversos montes duplicataque nimbo

[12] Flumina, congestas exteret ille nives,

[13] Nec freta pressurus tumidos causabitur Euros

[14] Aptaque verrendis sidera quaeret aquis.

[15] Quis nisi vel miles vel amans et frigora noctis

[16] Et denso mixtas perferet imbre nives?

[17] Mittitur infestos alter speculator in hostes;

[18] In rivale oculos alter, ut hoste, tenet.

[19] Ille graves urbes, hic durae limen amicæ

[20] Obsidet; hic portas frangit, at ille fores.

[21] Saepe soporatos invadere profuit hostes

[22] Caedere et armata vulgus inerme manu.

[23] Sic fera Threicii ceciderunt agmina Rhesi,

[24] Et dominum capti deseruistis equi.

[25] Nempe maritorum somnis utuntur amantes,

[26] Et sua sopitis hostibus arma movent.

[27] Custodum transire manus vigilumque catervas

[28] Militis et miseri semper amantis opus.

[29] Mars dubius nec certa Venus; victique resurgunt,

[30] Quosque neges umquam posse iacere, cadunt.

[31] Ergo desidiam quicumque vocabat amorem,

[32] Desinat. ingenii est experientis amor.

[33] Ardet in abducta Briseide magnus Achilles —

—

[34] Dum licet, Argeas frangite, Troes, opes!

[35] Hector ab Andromaches complexibus ibat ad arma,

[36] Et, galeam capiti quae daret, uxor erat.

[37] Summa ducum, Atrides, visa Priameide fertur

[38] Maenadis effusis obstipuisse comis.

[39] Mars quoque deprensus fabrilia vincula sensit;

[40] Notior in caelo fabula nulla fuit.

[41] Ipse ego *segnis* eram *discinctaque* in *otia* natus;
[42] *Mollierant* *animos* *lectus* et *umbra* *meos*.
[43] *Inpulit* *ignavum* *formosae* *cura* *puellae*
[44] *Iussit* et in *castris* *aera* *merere* *suis*.
[45] *Inde* *vides* *agilem* *nocturnaque* *bella* *gerentem*.
[46] Qui *nolet* *fieri* *desidiosus*, *amet*!

Gedicht 10

[1] Qualis ab *Eurota* *Phrygiis* *avecta* *carinis*
[2] *Coniugibus* *belli* *causa* *duobus* *erat*,
[3] Qualis *erat* *Lede*, *quam* *plumis* *abditus* *albis*
[4] *Callidus* in *falsa* *lusit* *adulter* *ave*,
[5] Qualis *Amymone* *siccis* *erravit* in *agris*,
[6] Cum *premeret* *summi* *verticis* *urna* *comas* —
—
[7] *Talis* *eras*; *aqüilamque* in *te* *taurumque* *timebam*,
[8] Et *quidquid* *magno* de *love* *fecit* *amor*.
[9] Nunc *timor* *omnis* *abest*, *animique* *resanuit* *error*,
[10] Nec *facies* *oculos* *iam* *capit* *ista* *meos*.
[11] Cur *sim* *mutatus*, *quaeris*? *quia* *munera* *poscis*.
[12] Haec *te* *non* *patitur* *causa* *placere* *mihi*.
[13] Donec *eras* *simplex*, *animum* *cum* *corpo* *amavi*;
[14] Nunc *mentis* *vitio* *laesa* *figura* *tua* *est*.
[15] Et *puer* *est* et *nudus* *Amor*; *sine* *sordibus* *annos*
[16] Et *nullas* *vestes*, *ut* *sit* *apertus*, *habet*.
[17] Quid *puerum* *Veneris* *pretio* *prostare* *iubetis*?
[18] Quo *pretium* *condat*, *non* *habet* *ille* *sinum*!
[19] Nec *Venus* *apta* *feris* *Veneris* *nec* *filius* *armis* —
—
[20] Non *debet* *inbelles* *aera* *merere* *deos*.
[21] Stat *meretrix* *certo* *cuivis* *mercabilis* *aere*,
[22] Et *miseras* *iusso* *corpore* *quaerit* *opes*;
[23] *Devovet* *imperium* *tamen* *haec* *lenonis* *avari*
[24] Et, *quod* *vos* *facitis* *sponte*, *coacta* *facit*.
[25] *Sumite* in *exemplum* *pecudes* *ratione* *carentes*;
[26] *Turpe* *erit*, *ingenium* *mitius* *esse* *feris*.
[27] Non *equa* *munus* *equum*, *non* *taurum* *vacca* *poposcit*;
[28] Non *aries* *placitam* *munere* *captat* *ovem*.
[29] *Sola* *viro* *mulier* *spoliis* *exultat* *ademptis*,
[30] *Sola* *locat* *noctes*, *sola* *licenda* *venit*,
[31] Et *vendit* *quod* *utrumque* *iuvat* *quod* *uterque* *petebat*,
[32] Et *pretium*, *quanti* *gaudeat* *ipsa*, *facit*.
[33] *Quae* *Venus* *ex* *aequo* *ventura* *est* *grata* *duobus*,
[34] *Altera* *cur* *illam* *vendit* *et* *alter* *emit*?
[35] *Cur* *mihi* *sit* *damno*, *tibi* *sit* *lucrosa* *voluptas*,
[36] *Quam* *socio* *motu* *femina* *virque* *ferunt*?
[37] *Non* *bene* *conducti* *vendunt* *periuria* *testes*,
[38] *Non* *bene* *selecti* *iudicis* *arca* *patet*.
[39] *Turpe* *reos* *empta* *miseros* *defendere* *lingua*;
[40] *Quod* *faciat* *magni*, *turpe* *tribunal*, *opes*;
[41] *Turpe* *tori* *reditu* *census* *augere* *paternos*,

[42] Et faciem lucro prostituisse suam.
[43] Gratia pro rebus merito debetur inemptis;
[44] Pro male conducto gratia nulla toro.
[45] Omnia conductor solvit; mercede soluta
[46] Non manet officio debitor ille tuo.
[47] Parcite, formosae, pretium pro nocte pacisci;
[48] Non habet eventus sordida praeda bonos.
[49] Non fuit armillas tanti pepigisse Sabinas,
[50] Ut premerent sacrae virginis arma caput;
[51] E quibus exierat, traiecit viscera ferro
[52] Filius, et poenae causa monile fuit.
[53] Nec tamen indignum est a divite praemia posci;
[54] Munera poscenti quod dare possit, habet.
[55] Carpite de plenis pendentes vitibus uvas;
[56] Praebeat Alcinoi poma benignus ager!
[57] Officium pauper numeret studiumque fidemque;
[58] Quod quis habet, dominae conferat omne suae.
[59] Est quoque carminibus meritas celebrare puellas
[60] Dos mea; quam volui, nota fit arte mea.
[61] Scindentur vestes, gemmae frangentur et aurum;
[62] Carmina quam tribuent, fama perennis erit.
[63] Nec dare, sed pretium posci dedignor et odi;
[64] Quod nego poscenti, desine velle, dabo!

Gedicht 11

[1] Colligere incertos et in ordine ponere crines
[2] Docta neque ancillas inter habenda Nape,
[3] Inque ministeriis furtivae cognita noctis
[4] Utilis et dandis ingeniosa notis
[5] Saepe venire ad me dubitantem hortata Corinnam,
[6] Saepe laboranti fida reperta mihi —
—
[7] Accipe et ad dominam peraratas mane tabellas
[8] Perfer et obstantes sedula pelle moras!
[9] Nec silicum venae nec durum in pectore ferrum,
[10] Nec tibi simplicitas ordine maior adest.
[11] Credibile est et te sensisse Cupidinis arcus —
—
[12] In me militiae signa tuere tuae!
[13] Si quaeret quid agam, spe noctis vivere dices;
[14] Cetera fert blanda cera notata manu.
[15] Dum loquor, hora fugit. vacuae bene redde tabellas,
[16] Verum continuo fac tamen illa legat.
[17] Adspicias oculos mando frontemque legentis;
[18] Et tacito vultu scire futura licet.
[19] Nec mora, perlectis rescribat multa, iubeto;
[20] Odi, cum late splendida cera vacat.
[21] Conprimat ordinibus versus, oculosque moretur
[22] Margine in extremo littera rasa meos.
[23] Quid digitos opus est graphio lassare tenendo?
[24] Hoc habeat scriptum tota tabella 'veni! '
[25] Non ego victrices lauro redimire tabellas

- [26] Nec **Veneris** media ponere in **aede** morer.
[27] Subscribam: 'Veneri fidas sibi Naso ministras
[28] Dedicat, at nuper **vile** fuistis acer.'

Gedicht 12

- [1] Flete meos **casus** — tristes rediere tabellae
—
[2] **Infelix** hodie **littera** posse negat.
[3] **Omina sunt** aliquid; modo cum discedere vellet,
[4] Ad **limen** **digitos** restitit **icta** **Nape**.
[5] Missa foras iterum **limen** transire memento
[6] Cautius atque alte **sobria** ferre **pedem**!
[7] Ite hinc, **difficiles**, funebria ligna, tabellae,
[8] Tuque, **negaturis** **cera** referta **notis**! —
—
[9] Quam, **puto**, de **longae** collectam **flore** cicutae
[10] **Melle** sub **infami** Corsica misit **apis**.
[11] At tamquam **minio** penitus **medicata** rubebas —
—
[12] Ille **color** vere **sanguinolentus** erat.
[13] **Proiectae** **triviis** iaceatis, inutile **ignum**,
[14] Vosque **rotae** frangat **praetereuntis** onus!
[15] Illum etiam, qui vos ex **arbore** vertit in **usum**,
[16] Convincam **puras** non **habuisse** manus.
[17] Praebuit illa **arbor** misero suspendia collo,
[18] Carnifici **diras** praebuit illa **cruces**;
[19] Illa dedit turpes raucis bubonibus umbras,
[20] Vulturis in **ramis** et **strigis** ova tulit.
[21] His ego **commisi** **nostros** insanus amores
[22] Molliaque ad dominam verba ferenda dedi?
[23] Aptius hae **cipient** vadimonia **garrula** **cerae**,
[24] Quas aliquis duro cognitor ore legat;
[25] Inter ephemeridas melius **tabulasque** iacerent,
[26] In quibus **absumptas** fleret **avarus** opes.
[27] Ergo ego vos **rebus** **duplices** pro nomine sensi.
[28] Auspicii numerus non erat ipse boni.
[29] Quid precer iratus, nisi vos **cariosa** **senectus**
[30] Rodat, et **inmundo** **cera** sit alba situ?

Gedicht 13

- [1] Iam super **oceانum** venit a **seniore** marito
[2] Flava pruinoso quae vehit axe diem.
[3] 'Quo properas, Aurora? mane! — sic Memnonis umbris
—
[4] Annua sollemni caede parentet avis!
[5] Nunc iuvat in teneris dominae iacuisse lacertis;
[6] Si quando, lateri nunc bene iuncta meo est.
[7] Nunc etiam somni pingues et frigidus aer,
[8] Et liquidum tenui gutture cantat avis.
[9] Quo properas, ingrata viris, ingrata puellis?
[10] Roscida purpurea supprime lora manu!

[11] Ante tuos ortus melius sua sidera servat
[12] Navita nec media nescius errat aqua;
[13] Te surgit quamvis lassus veniente viator,
[14] Et miles saevas aptat ad arma manus.
[15] Prima bidente vides oneratos arva colentes;
[16] Prima vocas tardos sub iuga panda boves.
[17] Tu pueros somno fraudas tradisque magistris,
[18] Ut subeant tenerae verbera saeva manus;
[19] Atque vades sponsum stultos ante Atria mittis,
[20] Unius ut verbi grandia damna ferant.
[21] Nec tu consulto, nec tu iucunda diserto;
[22] Cogitur ad lites surgere uterque novas.
[23] Tu, cum feminei possint cessare labores,
[24] Lanificam revocas ad sua pensa manum.
[25] Omnia perpeterer — sed surgere mane puellas,
—
[26] Quis nisi cui non est ulla puella ferat?
[27] Optavi quotiens, ne nox tibi cedere vellet,
[28] Ne fugerent vultus sidera mota tuos!
[29] Optavi quotiens, aut ventus frangeret axem,
[30] Aut caderet spissa nube retentus equus!
[31] Invida, quo properas? quod erat tibi filius ater,
[32] Materni fuerat pectoris ille color.
[33] Tithono vellem de te narrare liceret;
[34] Fabula non caelo turpior ulla foret.
[35] Illum dum refugis, longo quia grandior aevo,
[36] Surgis ad invisas a sene mane rotas.
[37] At si, quem mavis, Cephalum complexa teneres,
[38] Clamares: "lente currite, noctis equi!" "
—
[39] Cur ego plectar amans, si vir tibi marcat ab annis?
[40] Num me nupsisti conciliante seni?
[41] Adspice, quot somnos iuveni donarit amato
[42] Luna! — neque illius forma secunda tuae.
—
[43] Ipse deum genitor, ne te tam saepe videret,
[44] Commisit noctes in sua vota duas.
[45] Iurgia finieram. scires audisse: rubebat —
—
[46] Nec tamen adsueto tardius orta dies!

Gedicht 14

[1] Dicebam 'medicare tuos desiste capillos!'
[2] Tingere quam possis, iam tibi nulla coma est.
[3] At si passa fores, quid erat spatiiosius illis?
[4] Contigerant imum, qua patet usque, latus.
[5] Quid, quod erant tenues, et quos ornare timeres?
[6] Vela colorati qualia Seres habent,
[7] Vel pede quod gracili deducit aranea filum,
[8] Cum leve deserta sub trabe nectit opus.
[9] Nec tamen ater erat nec erat tamen aureus ille,

- [10] Sed, quamvis neuter, mixtus uterque color —
—
- [11] Qualem clivosae madidis in vallibus Idae
[12] Ardua derepto cortice cedrus habet.
[13] Adde, quod et dociles et centum flexibus apti
[14] Et tibi nullius causa doloris erant.
[15] Non acus abrupit, non vallum pectinis illos.
[16] Ornatrix tuto corpore semper erat;
[17] Ante meos saepe est oculos ornata nec umquam
[18] Brachia derepta saucia fecit acu.
[19] Saepe etiam nondum digestis mane capillis
[20] Purpureo iacuit semisupina toro.
[21] Tum quoque erat neglecta decens, ut Threcia Bacche,
[22] Cum temere in viridi gramine lassa iacet.
[23] Cum graciles essent tamen et lanuginis instar,
[24] Heu, male vexatae quanta tulere comae!
[25] Quam se praebuerunt ferro patienter et igni,
[26] Ut fieret torto nexilis orbe sinus!
[27] Clamabam: 'scelus est istos, scelus urere crines!
[28] Sponte decent; capiti, ferrea, parce tuo!
[29] Vim procul hinc remove! non est, qui debeat uri;
[30] Erudit admotas ipse capillus acus.'
[31] Formosae perierte comae — quas vellet Apollo,
—
- [32] Quas vellet capiti Bacchus inesse suo!
[33] Illis contulerim, quas quondam nuda Dione
[34] Pingitur umenti sustinuisse manu.
[35] Quid male dispositos quereris periisse capillos?
[36] Quid speculum maesta ponis, inepta, manu?
[37] Non bene consuetis a te spectaris ocellis;
[38] Ut placeas, debes inmemor esse tui.
[39] Non te cantatae laeserunt paelicis herbae,
[40] Non anus Haemonia perfida lavit aqua;
[41] Nec tibi vis morbi nocuit — procul omen abesto! —
—
- [42] Nec minuit densas invida lingua comas.
[43] Facta manu culpaque tua dispendia sentis;
[44] Ipsa dabas capiti mixta venena tuo.
[45] Nunc tibi captivos mittet Germania crines;
[46] Tuta triumphatae munere gentis eris.
[47] O quam saepe comas aliquo mirante rubebis,
[48] Et dices: 'empta nunc ego merce probor,
[49] Nescio quam pro me laudat nunc iste Sygambram.
[50] Fama tamen memini cum fuit ista mea.'
[51] Me miserum! lacrimas male continet oraque dextra
[52] Protegit ingenuas picta rubore genas.
[53] Sustinet antiquos gremio spectatque capillos,
[54] Ei mihi, non illo munera digna loco!
[55] Collige cum vultu mentem! reparabile damnum est.
[56] Postmodo nativa conspicere coma.

Gedicht 15

[1] Quid mihi *Livor edax, ignavos obicis annos,*
[2] *Ingeniisque vocas carmen inertis opus;*
[3] Non me *more patrum, dum strenua sustinet aetas,*
[4] *Praemia militiae pulverulenta sequi,*
[5] Nec me *verbosas leges ediscere nec me*
[6] *Ingrato vocem prostituisse foro?*
[7] *Mortale est, quod quaeris, opus. mihi fama perennis*
[8] *Quaeritur, in toto semper ut orbe canar.*
[9] *Vivet Maeonides, Tenedos dum stabit et Ide,*
[10] *Dum rapidas Simois in mare volvet aquas;*
[11] *Vivet et Ascreus, dum mustis uva tumebit,*
[12] *Dum cadet incurva falce resecta Ceres.*
[13] *Battiades semper toto cantabitur orbe;*
[14] *Quamvis ingenio non valet, arte valet.*
[15] *Nulla Sophocleo veniet iactura cothurno;*
[16] *Cum sole et luna semper Aratus erit;*
[17] *Dum fallax servus, durus pater, inproba lena*
[18] *Vivent et meretrix blanda, Menandros erit;*
[19] *Ennius arte carens animosique Accius oris*
[20] *Casurum nullo tempore nomen habent.*
[21] *Varronem primamque ratem quae nesciet aetas,*
[22] *Aureaque Aesonio terga petita duci?*
[23] *Carmina sublimis tunc sunt peritura Lucreti,*
[24] *Exitio terras cum dabit una dies;*
[25] *Tityrus et segetes Aeneaque arma legentur,*
[26] *Roma triumphati dum caput orbis erit;*
[27] *Donec erunt ignes arcusque Cupidinis arma,*
[28] *Discentur numeri, culte Tibulle, tui;*
[29] *Gallus et Hesperiis et Gallus notus Eois,*
[30] *Et sua cum Gallo nota Lycoris erit.*
[31] *Ergo, cum silices, cum dens patientis aratri*
[32] *Depereant aevo, carmina morte carent.*
[33] *Cedant carminibus reges regumque triumphi,*
[34] *Cedat et auriferi ripa benigna Tagi!*
[35] *Vilia miretur vulgus; mihi flavus Apollo*
[36] *Pocula Castalia plena ministret aqua,*
[37] *Sustineamque coma metuentem frigora myrtum,*
[38] *Atque a sollicito multus amante legar!*
[39] *Pascitur in vivis *Livor*; post fata quiescit,*
[40] *Cum suus ex merito quemque tuetur honos.*
[41] *Ergo etiam cum me supremus adederit ignis,*
[42] *Vivam, parsque mei multa superstes erit.*